

MÜSLÜMANLARIN İŞİYLE İLGİLENMEK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Konuşmama başlamadan önce nereden konuştuğumu bildirmek adet gibi oldu. Dün akşam namazını ve yatsı namazını Medine-i Münevvere'de, Peygamber-i Zîşanımız'ın Mescid-i Saadetinde edâ etmek nasib olmuştu. Akşam saat onu geçerek, otelimizden hareket ettik. Sonuç itibariyle de bugün sabahleyin dokuz civarında –Almanya Türkiye'den bir saat geride oluyor– Frankfurt havaalanına indik. Oradan beş yüz kilometre yolculuk yaparak Hamburg'a geldik.

Yâni, Hicaz'ın kırk küsür derece sıcaklığı altında pırıl pırıl gökyüzü, yakıcı güneşi ile yaşarken, böyle yağmurlar altında, bulutlar altında, kâh yağarak, kâh bulutların arasından güneş çıkarak Hamburg'a ulaşmış olduk. İnsanoğlu, artık kuş misali demek de az geliyor. Çünkü kuş bu kadar mesafeyi, bu kadar zamanda alamaz. Size Hamburg'dan hitab ediyorum!

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. Müslümanların Dertleriyle Dertlenmek

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, bugünkü birinci hadis-i şerifi tesâdüfen, dua ile, besmele ile ev sahibimizin açtığı sayfadan birinci hadis-i şerifi okuyarak başlıyorum. Huzeyfe RA'dan Taberânî rivâyet etmiş, kitabına almış. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ وَمَنْ

لَمْ يُصْبِحْ وَيُمْسِ نَاصِحًا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَلَا

كِتَابِهِ وَلَا إِمَامِهِ وَلَا عَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(طس. عن حذيفة)

RE. 447/1 (*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne, feleyse minhüm; ve men lem yusbih ve yümsî nâsıhan li'llâhi, ve li-rasûlihî, ve li-kitâbihî, ve li-imâmihî, ve li-âmmeti'l-müslimîne feleyse minhüm*) Sadaka rasûlü'llâh.

Kur'a ile çekildiğini özellikle belirtiyorum. Herhangi bir art niyet olmadan seçilmiş, mâsum bir konu... Kur'aya kalmış, mâsum bir şekilde tesbit edilmiş bir hadisi okumuş oldum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.270, no:7473; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.131, no:907; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VIII, s.68, no:1439; Huzeyfetü'bnü'l-Yeman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.70, no:24836; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.264, no:294;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXI, s.379, no:23770.

(*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne, feleyse minhüm*) “Müslümanların işiyle dertlenmeyen, uğraşmayan onlardandır. (*Ve men lem yusbih ve yümsî nâsıhan li'llâhi*) Sabahleyin sabahladığında, akşamleyin akşamladığında Allah’a karşı samîmî duygularla, kulluk bağlarıyla bağlı olmayan; (*ve li-rasûlihî*) Rasûlüne karşı çok içten duygularla, ümmetlik duygusuyla, saygılı, irtibatlı olmayan; (*ve li-kitâbihî*) Kur’an-ı Kerim’i, Allah’ın mukaddes kitabı karşısında ona sevgi duyup, ona içten, içindeki ahkâma candan bağlı olmayan; (*ve li-imâmihî*) müslümanların imâmına, önderine karşı samimi olmayan; (*ve li-âmmeti'l- müslimîne feleyse minhüm*) ve bütün müslümanların topluluğuna, toplumuna, âmmesine karşı samîmî olmayan onlardan değildir.”

Bu hadis-i şerif uzun bir izâh gerektirir. İzâhına biz de besmele ile, Allah’ın adını anarak, Allah’tan yardım isteyerek, başlayalım:

Peygamber Efendimiz, bazı insanların, bazı sıfatlara sahip olmayınca müslüman olamayacağını, iyi müslüman olamayacağını önemle belirtiyor. Bu çok önemli... Çünkü el-hamdü lillâh Türkiye’de hepimiz, ahâlinin başka dinlere bağlı olanlar hariç, ki onlar %1 galiba... Türkiye’nin %99’u “Ben müslümanım!” der. Yâni namaz kılmasa da, ibadetlerini muntazam yapamasa da yine müslüman olduğunu, müslümanlığı sevdiğini, müslümanlığa candan, gönülden, yürekten, samîmî olarak bağlı olduğunu söyler. “Ben müslümanım, ama ibadetimi yapamıyorum, Allah kusurumu affetsin!” der.

Benim üniversiteden çok sevdiğim öğretim üyesi kardeşlerim de vardı, böyle bu ifadeleri kullanırlardı. Hakikaten ben de altına imza atarım, samîmî olarak söylüyorlar. “Evet ibadetleri yapamıyoruz ama, namazı ve sâireyi muntazaman yürütemiyoruz ama, İslâm’a sevgimiz, saygımız, bağlılığımız tamdır.” diyorlardı.

Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte buyuruyor ki: “Bir kişi şu sıfatlara sahip olmazsa müslüman olamaz, müslümanlardan sayılmaz, onlardan değildir. Allah onlardan olduğuna kabul etmez. Onlardan oldum iddiası fayda vermez.” diyor. Onun için bu çok önemli...

Bu kısa açıklamadan sonra, hadis-i şerifi bir daha okuyayım:

مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(*Men lâ yehtemmü bi-emri’l-müslimîn, feleyse minhüm*) “Müslümanların işiyle ihtimam etmeyen, himmetlenmeyen, gamlanmayan, kederlenmeyen, meşgul olmayan, onlardan değildir.”

Bu çok önemli... Bakın, İslâm’ın her zaman içtimaî yönü çok önemli, çok kuvvetli... İctimaî yöne çok değer veren bir din olduğunu her zaman söylerim. Bunu niçin söylerim?.. Bazı kimseler diyorlar ki:

“—Din kişisel bir iştir, şahsî bir iştir, kulla Allah’ı arasındadır, başkası bu işe karışmasın, başkasını ilgilendirmez, kişiseldir. Din bir duygu ona

kimse karışmaz.” diye, bizim ilkokul zamanında okuduğumuz şiirlerde böyle satırlar, mısralar hatırlıyorum ben.

Böyle değil! İslâm kişisel din olduğu kadar da içtimaî, toplumsal bir din. Bunun altını çizmek istiyorum. Bu çok önemli bir husus... Bir insan tek başına bir kenarda oturup “Ben müslümanım!” dediği zaman, müslümanlığı onun sandığı gibi tamam olmuyor. İslâm’da içtimaî hizmetler var, toplumsal hizmetler var. Topluma karşı insanların görevleri var. Bu çok önemli bir husus...

Toplum, insanların beraberce yaşamak için kurdukları bir düzen... Bu düzenin korunması İslâm’da çok önemli... Herkesin bu topluma karşı boynunun borcu olan görevleri, ödevleri var ve bunları yerine getirmesi lâzım! Getirmediği takdirde Allah sevmiyor; kusurlu oluyor, vazifesini yapmamış oluyor, ihmalkâr oluyor. Allah belki ondan dolayı, ihmalinden dolayı ona ceza verecek.

Biliyorsunuz, suçlar iki grupta toplanabilir, cins halinde iki sınıfa ayrılabilir:

1. Yapılmış olan bazı şeylerin aykırı şeyler olması dolayısıyla, kötü şeyler olması dolayısıyla suç. Yâni adam cam kırmış, birisinin canına, malına zarar vermiş. Adam şu kadar ziyana sebep olmuş. Ne olur o zaman?.. Yaptığı işten dolayı, kötü bir iş yaptığından dolayı cezâyâ müstehak olur. Muhakeme olunur, cezâsı neyse verilir. Yaptıklarından dolayı insanlar, yaptığı şeyler kötüyse cezâ alabilirler.

2. İkinci bir tür var, ikinci bir sınıf suçlar var, o da bazı şeyleri yapmamak... Meselâ, adamın görevi bir yeri beklemek... Ama o iyi beklememiş; o beklediği mal, bina veya eşya zarar görmüş. Bu sefer o görevini yapmadığı için cezâ alır. Askerin görevi nöbet zamanında uyanık olmak, uyumamak; meselâ, cephaneliği korumak... Uyumuş veya nöbet yerinde olmamış... Tabii komutanları hemen onun yakasına yapıştır:

“—Sen niye nöbet yerinde değildin, niye uyudun, niye vazifeni ihmal ettin, vazifeni yapmadın, niye yapman gereken işi yapmadın?” derler.

Demek ki, yapılması gereken güzel şeyler yapılmazsa, o da suç oluyor. Yapılan şeyler kötüyse, suç oluyor; iyi şeyler yapılmazsa, o da suç oluyor. “Ben müslümanım!” diyen bir insan için de Peygamber Efendimiz diyor ki: “Şöyle yapmayan insan onlardan, müslümanlardan değildir. Görevi var, o görevi yapması lâzım, yapmadığı zaman suçludur.” demek istiyor. Neymiş:

(*Men lâ yehtemmü bi-emri’l-müslimîn, feleyse minhüm*) “Müslümanların işiyle ihtimam etmeyen, ilgilenmeyen onlardan değildir.”

İhtemme-yehtemmü-ihtimâm; Türkçe’de bir şeye özen göstermek demek. Arapça’da *hemme* kökünden geliyor, *himmət* mânâsı da o kökten çıkıyor. *Hümûm*; gam, keder mânâsı da oradan çıkıyor. Bu fiilde, bir işi kendine dert edinmek, kendisine ondan dertlenmek, onu aklına koyma, onu kendisine dert edinmek, o işi yapmak için himmet ve gayret sarf etmek mânâsı var. Yâni,

“Müslümanların işlerini kafasına koymayan, onlara hizmeti kafasına koymayan, onların işiyle ilgilenmeyen, müslümanlara iyilik yapma duygusu taşımayan. İslâm’ın bütününe karşı, müslümanların toplumuna karşı, toplumsal görevlerini ihmal eden onlardan değildir.”

Acaba bu toplumsal görevler neler olabilir?.. Müslümanların işiyle ilgilenmeyen tasalanmayan, onlara ihtimam etmeyen, himmet sarf etmeyen, onlarla uğraşmayan müslüman olamıyor.

Müslümanların işleri nelerdir?.. Bir milletin bir toplumun işleri sayılamayacak kadar çoktur. Şöyle bir kaç çarpıcı misalle söylemek gerekirse: Bir kere toplumun korunması çok önemli... Yâni toplumun içte ve dışta uğrayabileceği hücumlara karşı, zararlara karşı korunması, bu çok önemli...

Bir müslüman, müslüman ama müslümanların korunmasıyla ilgilenmiyor. O zaman o müslüman değil, yâni kusurlu bir müslüman. Yâni Allah onu suçlu görüyor. Yâni Peygamber SAS Efendimiz, onun bu ilgilenmemesini ayıplıyor. Doğru bulmuyor ve ondan dolayı cezâyâ çarptırılacağını ifâde etmiş oluyor, onu göreve çağırmış oluyor. Yâni:

“—Ey müslüman, sen bir köşede durmakla iyi müslüman olamazsın! Müslümanlığın gereği, müslümanlara âit, İslâm’a âit meselelerle ilgilenmektir, onları candan tâkip etmektir. Yakından tâkip etmediğin takdirde, görevini ihmal ettiğin için suçlu olursun!” demiş oluyor.

Bu sözümlü Türkiye'deki ve dünyadaki müslümanların davranışlarına getirecek olursak, bugün dünyadaki müslümanların davranışları ne, dünyada İslâm ile kim ilgileniyor, İslâm'ı kim koruyacak, İslâm'ın dertleriyle kim dertlenecek?..

Çin'de, Uyguristan'da, Uygurlu kardeşlerimiz, müslüman ve ırkdaşımız, kardeşlerimiz kurşuna diziliyor... Cezayir'de Fransız destekli hükmet ile halk arasında gerginlik ve çatışma var.

Kurulmuş özel birlikler, iki yüz tane müslümanı öldürmüş. Neolacak?.. Bütün İslâm Alemi kavga gürültü içinde...

Afganistan'da Şah Mes'ud'un kuvvetleri Kàbil'e yaklaştılar, Tàliban kuvvetleri geriye çekildi. Şurayı topa tuttular, şu kadar insan yaralandı, bu kadar insan öldü. Peki bunları kim barıştıracak?.. Yâni bu müslümanların işleriyle kim ilgilenecek?..

Somali müslüman, %100 müslüman bir lke. Biz %99 müslümanız, onlar %100 müslüman ülke ama, suyu yok, sanayii yok, eğitimi yok veya çok az, yardıma çok muhtaç; kim ilgilenecek?..

Dünyanın neresinde çatışma, çekişme varsa, müslümanlar mağdur... Yâni Ziyâ Paşa'dan beri böyle, edebiyata da intikal etmiş, aksetmiş. Ziyâ Paşa² da, o zamanki batıyı dolaşmış;

“Gezdim oraları, beldeler kâşâneler gördüm ama, İslâm ülkelerini de dolaştığım zaman, Osmanlı diyarında, her tarafı vîrânelik gördüm.” diye şiirine geçirmiş:

Diyar-ı küfrü gezdim, beldeler kâşâneler gördüm; Dolaştım mülk-ü İslâm'ı, bütün virâneler gördüm.

Demek ki, o zamandan beri müslümanların sıkıntıları var.

Toplumları zayıf, toplumları yardıma muhtaç...

Ben Cidde havaalanından uçağa bindim, Frankfurt havaalanına indim. Cidde havaalanında elimi yıkamak için lavaboya gitmiştim, Frankfurt havaalanında elimi yıkamak için lavaboya gittim. İkisi arasındaki farka baktım.

---

² Ziya Paşa (1829-1880): 1829 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güçlü bir şair olmasının yanı sıra, başta saray kâtipliği olmak üzere; müfettişlik, mutasarrıflık ve vekillik gibi devlet kademelerinde görev yapmış bir devlet adamıdır.

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin en önemli devlet adamlarından birisidir ve en çok eser veren Tanzimat çağı yazarlarından. Sultan Abdülaziz döneminde Avrupa'ya kaçarak Genç Osmanlılar arasına katılmış ve gazete çıkararak devrin hükümeti ile mücadele etmiştir. Sadrazam Ali Paşa'nın vefatından sonra, Sultan Abdülaziz'den affını istemiş, padişahın onu affetmesi üzerine tekrar yurda gelerek memuriyetine devam etmiştir. Çeşitli valiliklerde bulunmuş ve son görev yeri olan Adana'da hayatını yitirmiştir.

İslâm temizlik dini... Peygamber SAS Efendimiz:³

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ

(حم. م. ت. عن أبي مالك الأشعري)

RE. 221/2 (*Et-tuhûru şatru'l-îmân.*) “Temizlik imanın yarısıdır.” buyuruyor.

Her şeyimizin tertemiz olması lâzım! Kafamızın, akîdemizin, inancımızın, imanımızın, kalbimizin, bedenimizin, saçımızın, dişimizin, koltuk altımızın, tırnağımızın, her şeyimizin tertemiz olması lâzım!..

“—Tertemiz olması lâzım ama, bu temizlik acaba parayla mılgili?..”

Hayır, parayla da ilgili değil. Bu bir eğitim meselesi, eğitimle ilgili. İslâm temizlik dini ama, temizlik eğitimi yapmazsanız kişiler temiz olmuyorlar. Çevrelerine dikkat etmiyorlar.

---

³ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.203, no:223; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, 2, no:22953, 22960; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.174, no:653; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.III, s.284, no:3424; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.14, no:37; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.45, no:12; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.42, no:185; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.132; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.189, no:600; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1208; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.II, s.195, no:2043; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.IV, s.358; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.314; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.462, no:3976; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.487, no:25998; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.658, no:1669;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.156, no:14009.

Ben uçakta kaç sefer lavaboya girdiysem, oraları temizledim sildim, kuruladım; harabe gibi olan şeyi, benden sonra gelen insana çiçek gibi bıraktım. Çok kötü kullanıyorlar, kullanan insanlar bizim kardeşlerimiz, Cidde'den uçağa binmiş olan Arap kardeşlerimiz. Çok kötü kullanmışlar. Kaç sefer girdiysem, benden sonra gelene temiz bir lavabo bırakmak için, tertemiz sildim, kuruladım, öyle bıraktım.

Bu bir görgü meselesi... Rahmetli Annem, bana bu temizlik görgüsünü aşılamış. Onlara aşılammış, her şeyi sağa, sola atıyorlar. Her şey perişan, doğru düzgün kullanmamışlar.

“—Elinizdeki kâğıtları, jilet makinesini, bardakları klozete atmayın!” diye yazı var orada; atmışlar.

Naylon atmışlar, muşamba atmışlar... vs.

Meselâ, Cidde havaalanında yüznumaraya gittim. Bir bakıcı var, ortalığı sildiği halde yerler fevkalâde ıslak. Ben böyle ıslanmasın diye paçalarımı kaldırarak, ihtimam ede ede yürüdüm. Yüznumaraya girdim, yüznumaranın teşkilatı bozuk. Halbuki zengin havaalanın yüznumarası... Suyu kaçıyordu, devamlı akıyordu, ben düzelttim, akmasını engelledim. Temizlik için, kurulanma için kâğıt aradım, yok; cebimden çıkarttım. Zengin bir ülke olan Suudî Arabistan'ın havaalanında o manzara...

Şimdi geldim Frankfurt'a, Frankfurt'ta da havaalanında yüznumaraya girdim. Kaç tane rulo kağıt orada duruyor. Yerler gayet kuru, son

derece temiz. Demek ki bakılınca, yapılıncı olabiliyor. Eğitimın güzel olması lâzım! İslâm temizlik dini ama temizliğe bazıları riayet etmeyebiliyor. O zaman, müslümanların ülkesi temiz olmayabiliyor.

Burada beş yüz kilometre yol esnasında sağıma soluma baktığımda, her tarafta bir emek, çalışma, temizlik, intizam gördüm. Bunları kendi ülkemizde de olsun istiyorum. Müslüman lkelerinde de olsun. Her şey gnlmzce olsun, her şey temiz olsun, her şey pırıl pırıl olsun, her şey güzel olsun... Sadece doğru olması da benim gönlüme göre, benim düşünceme göre yeterli değil; bir şey hem doğru düzgün, gerçek ölçülerine uygun olması lâzım; hem de güzel olması lâzım! Ayrıca güzellik boyutu olması lâzım!..

Müslümanların işleri perişan, üstleri perişan, ülkeleri perişan, halleri perişan, terbiyeleri perişan...

Bir ayıbı daha ifade edeyim: Allah-u Teâlâ Hazretleri her yerde hâzır ve nâzır, hepimizi görüyor. Cidde havaalanında uçağa bindiğiniz zaman, bütün kadınlar örtülü, mantolu, uzun kıyafetli, saçları, başları örtülü, hattâ yüzleri örtülü, hattâ burunlarına kadar örtülü; sadece yüzleri görülüyor, her tarafı kapalı... Yâni, bu karşınızdaki kadın sizin yakınınız mı, tanıdığınız mı anlayamazsınız. O kadar güzel kapalı, tamam. İslâm kapanmayı emrettiği için güzelce rtnmşler, Allah razı olsun...

Pekiye, Frankfurt havaalanında uçaktan inerken, “Nerede bu örtülü hanımlar?” diye etrafa bakıyorsunuz; o hanımlardan hiç bir iz yok!.. Yerine *blue-jean* pantolonlu, kısa kollu bluzlu, başları açık, yüzleri boyalı, omuzundan askılı çantasıyla, yüksek topuklu ayakkabılarıyla, bir Avrupalı gibi, yâni hiç İslâm’la ilgisi olmayan, tesettür, örtünme, giyim, bazı yerlerini göstermeme gibi Allah’ın emirlerine uyma kaygısı taşımayan insanlar... Bunlar Cidde’de örtülüydü, aynı uçaktan Frankfurt havaalanında inerken açık...

Bu bir rezalettir, bu bir ayıptır. Bu insanlar müslümansa; kimüslüman, Cidde’den bindiler, belli... Bazılarının kocaları da uçakta namaz kıldılar ama, çoğu Frankfurt’ta uçaktan açık olarak indiler.

Frankfurt havaalanından Suud’a giderken de aynı şeyi görmüştük. Açık açık hanımlar hepsi uçağa girmişlerdi. Cidde Havaalanı’na geldiğimiz zaman baktık, herkes paketlerle yüznumaraya gidiyor, yüznumaradan dışarıya örtülü hanımlar çıkıyor. Yâni, içeride kıyafetler değişiyor. Olmaz!

İslâm’ın meseleleri çok, müslümanların meseleleri çok. Büyük meseleleri eğitimle ilgili... Bazı meseleleri yaşamla ilgili, bazı meseleleri hayatî ihtiyaçlarıyla ilgili... Açlıktan ölüyor, susuzluktan kavruluyor veyahut ahlâken bozuluyor. Müslüman çocuğu müslüman yetişmiyor.

Ama ben meselâ New York'ta, Bruklin'de –New York'un bir mahallesi, yahudilerin çok olduğu bir mahalle– son derece dindar yahudiler gördüm. Son derece kapalı giyinmişler, erkeklerin zülüfleri, sakalları, takkeleri vs. özel kıyafetleriyle yahudi oldukları hemen belli... Son derece dindarlar.

Bir yahudinin, yahudiliğinin dindarlığını yapması, onu yaşaması sevinilecek bir şey... Bir hristiyanın hristiyanlığının icabını yapması, dininin emirlerini tutması güzel... Müslümanın da müslümanlığını yapması güzel!..

Yapmıyor. Demek ki zaaf var, yâni zaafiyet var, yâni zayıflık var, yâni gevşeklik var, yâni şuarsuzluk var. Bu da bir kusur... Bunun da düzelmesi lâzım, ahlâkının düzelmesi lâzım, ülkesinin düzelmesi lâzım!

Yönetim bozuk... İslâm ülkelerinde yönetimlerin çoğu mutlakıyet rejimi... Yâni birileri emrediyor, ötekiler ona uyuyor. Sıra yok, adalet yok, kanun vs. kişilere göre, keyiflere göre değişiyor. İşte bir tek –nazar değmesin– demokrasi ve cumhuriyetle idare edilen, halka seçme seçilme ve yönetime katılma hürriyeti verilen İslâm ülkesi olarak Türkiye parmakla gösteriliyor idi. Ona da gölge düşecek şeyler yapmamak lâzım!

Müslümanların çeşitli sıkıntıları var. Bunlarla bir müslüman ilgilenmiyor. Tamam, hacca gitmiş, umreye gitmiş; camide namaz kılarken aman safın hizası muntazam olsun diye özen gösteriyorlar. “Aman efendim ayaklar birbirine değsin!” diye, ayaklarını köprü gibi

açıyorlar. Ama öbür tarafta çok mühim işlere dikkat etmiyorlar. Müslümanlarda hastalık var, müslümanlarda kusur var, hiç olmazsa bir kısmında... Bunların eğitilmesi lâzım!

Müslümanların savunmaya ihtiyacı var. Batı bloku, NATO, Amerika ve bunların ilgili kuruluşları... Şimdi Almanca dergiler, kitaplar önümde, ev sahibi kardeşimiz bazı kitaplardan bahsetti, onları benim önüme getirdi, resmen Avrupa, Amerika kuruluşlarında İslâm'ı bir tehlike olarak karşılarına alıyorlar.

Bu bir yanlışlık!.. Bir din karşıya alınmaz ki. Bu hak din, hristiyanlığın kardeşi olan bir din... Hazret-i İsâ'nın râzı olmayacağı bir şey bu... Hazret-i İsâ sağ olsaydı, "Olmaz, böyle şey yapmayın!" derdi. Hristiyan müslümana düşman ve onun için, İslam'ı düşman alarak entrikalar, askerî usuller, birlikler, NATO, Avrupa Birliği vs. kuruluşlarını harekete geçirerek, İslâm'la uğraşiyor. Bu yanlış, müslümanların aleyhine bir şey... Bunun düzeltilmesi lâzım, hakkından gelinmesi lazım!.. "Bu yanlıştır!" denilmesi lâzım!

Suriye teröristmiş de, Irak Saddam tarafından yönetiliyormuş da, Libya Kazzafi'nin hareketleri dolayısıyla söyleymiş de... Tamam, onlar düşman olabilir ama, Türkiye senin müttefikin, Türkiye'nin içindeki müslüman senin niye düşmanın oluyor?.. Bu bir yanlışlıktır.

Irak'ta veyahut falanca ülkede, yönetimin mutlakî idaresinin, yâni despotluğunun, zalimliğinin zararını çeken halk niye düşman

olsun?.. İslâm'ın kendisi niye düşman olsun?.. Olsa olsa yöneticiler düşman olur, bu yönetimin değiştirilmesi lâzım!..

Ama onu yapmıyor, yönetimle işbirliği yapıyor, müslümanla uğraşiyor. Müslümanı, İslâm'ı yok etmeğe çalışıyor. Burada bir tezat var, haksızlık var, şeytanlık var, düşmanlık var, çifte standart var, ikili oynama var, ikiyüzlülük var... Çok büyük haksızlık ve zulüm var. Bu da bir mesele, bunun da düzeltilmesi lâzım!..

Demek ki, müslümanlar için kalbi çarpmağa başladı mı bir insanın, Allah'ın rızâsını kazanmak istediği zaman, bir sürü derdi var müslümanın... Öteki müslümanların bu dertlerle dertlenmesi lâzım, yanlışlıkları düzeltmeğe çalışması lâzım! Halkımızdan da, "Ben müslümanım!" diyen herkes İslâm'ı savunmalı, İslâm'ın menfaatine olan şeyleri etrafına anlatmalı!..

Bir görüşme kopukluğu var. *Diyalog* diyorlar ya, karşılıklı görüşme, konuşa konuşa anlaşma... Ülkemizde diyalog kopukluğu var. İkili konuşma, karşılıklı iki tarafın konuşup, konuşa konuşa anlaşması usulü yok; düşmanlık var. Gazeteler iki cins: İlerici, gerici, laiklik taraftarı; İslâm taraftarı... Partiler öyle, milletvekilleri öyle, aydınların bir kısmı öyle... Olmaz!

Denktaş ile Klerides el ele tutuşup ihtilafı düzeltmeye çalışıyorsa... Bize İstiklâl Harbi'nde saldırmış olan, varlığının ilk yıllarından itibaren bizden toprak alarak büyümüş olan, inatçı, uzlaşmaz Yunanistan'la birleşmemiz, bağdaşmamız için adımlar atılırken, uluslararası

güçler tarafından attırılırken, yönlendirilirken ve istenirken; biz de “Komşularımızla iyi geçinelim!” diye bunu yapmağa çalışırken; bir kısım komşularla ezelî düşmanken dostluk yapıp, öteki komşularla ezelî dost iken düşmanlık yapmak olmaz! Bunlar birer kusurdur, bunların düzeltilmesi lâzım. Politikada, iç siyasette, dış siyasette, devlet işlerinde, halka hizmette birçok yapılacak şeyler var...

Bunlarla müslümanların ilgilenmesi lâzım! İlgilenmiyor, kendi başına kendi hayatını yaşıyor veyahut ters ilgileniyor, ters tarafı tutuyor, ters cepheyi tutuyor, yanlış tarafı destekliyor... Bu da olmaz! Yanlış tarafı destekleyince Allah gazab eder, kahreder, mahveder. Öyle şey olur mu?..

Bir tek kişi kalsa bile, insan daima doğruyu, hakkı destekleyecek. Hazret-i İbrâhim AS gibi olacak, Nemrud’a karşı olacak... Hazret-i Mûsâ AS gibi olacak, Firavun’a karşı olacak... Hakkı söyleyecek, hak neyse onu söyleyecek. Yasin Sûresi’nin ikinci sayfasında methedilen mübarek Habîbü’n-Neccâr gibi olacak;

قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ

(يس: ٢٠)

(*Kàle yâ kavmi’ttebiu’l-mürselîn*) “Ey kavmim yapmayın, yanlış yapıyorsunuz, elçilere tâbî olun!” (Yâsin, 36/20) diyecek.

Şimdi millet onu yapmıyor, siyasî hesaplarla, iktisadî hesaplarla, seçim hesaplarıyla, istikbal

hesaplarıyla, menfaat hesaplarıyla yanlışı tutuyor. Olmaz! Demek ki o zaman müslüman olmaz. Müslüman olmayınca ne olur?.. Allah sevmedi mi, insanın dünyası, ahireti mahvolur. (*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîn*) “Müslümanların işleriyle ihtimam etmeyen, uğraşmayan, dertlenmeyen kimse, (*feleyse minhüm*) onlardan değildir.” Bitti.

Demekki, her müslümanın canlı müslüman olması lâzım, ölü müslüman olmaması lâzım! Dertli müslüman olması lâzım; gamsız, vurdumduymaz müslüman olmaması lâzım! Kendi şahsî işleriyle ilgilenip, toplum işlerini ihmal etmemesi lâzım! Toplumla, müslümanlarla, hattâ uluslararası sahada İslâm ülkelerinin dertleriyle ilgilenmesi lâzım!..

Bütün müslümanlar birbirleriyle kardeşçe işbirliği yapsalar, bir buçuk milyarlık bir güç oluştururlar. Hem bir ticarî güç, hem bir iktisadî güç, hem bir siyasî güç, hem bir askerî güç, hem bir ilim, irfan, medeniyet gücü olacak. Gerçeklerin kabulüne yardımcı olacak. Böyle olması gerekiyor. Müslümanın “Ben müslümanım el- hamdü lillâh, *Lâ ilâhe illa‘llâh, muhammedün rasûlü‘llâh*; tamam.” diye işi bitirdiğini sanıp, yan gelip yatmaması lâzım! Toplumsal olaylarla ilgilenmesi lâzım!

Ben bunu dergilerimde, dergilerdeki yazılarımda, neşredilen kitaplarımda, elimden geldiğince, dilim döndüğünce, kalemim yazdığıncaya ihtar ettim. Burada hadis-i şerifte de Peygamber SAS Efendimiz açıkça bildiriyor;

bu büyük bir tehdittir. (*Feleyse minhüm*)
“Böyle yapmayan müslüman değildir, onlardan
değildir, onlardan saymam, onlar gibi görmem,
müslüman gözüyle ona bakmam, ondan râzı
olmam!” demek bu...

Rasûlüllah Efendimiz’in bu tehdidi çok büyük bir
tehdit. Bu cümle çok önemli: “Müslümanların
işiyile ilgilenmeyen, müslüman değildir, onlardan
değildir.” Ne kadar önemli! Bunu yazalım
inşâallah, hüsn-ü hat ile hattat kardeşlerimiz
yazsın, yazdırsınlar. Hediye olarak derginin
arasında yayınlansın!..

مَنْ لَا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(*Men lâ yehtemmü bi-emri’l-müslimîn, feleyse
minhüm*) *Râmûz el-Ehâdis*’in 447. sayfasının
birinci hadis-i şerifi; bu cümleyi herkes bilsin!..
Yâni, eğer müslüman olmak için bir tasası
varsa, Allah’tan korkusu varsa, Allah sevgisi
varsa, Peygamber Efendimiz’e bağlılığı varsa;
o zaman müslümanların işleriyle ilgilensin!
Toplumla ilgilenen kişi olsun! Toplumuna hayır
götürmeye çalışan, hayırları yaymağa çalışan,
şerleri engellemeğe çalışan, atılımcı, katılımcı,
faal, cevval, canlı, uyanık, aydın bir müslüman
olsun!..

Düşmanların hareketlerine bakıyoruz. Geçen
gün telefonla konuşurken, bir kardeşimiz öyle
buyurmuşsunuz dedi. Bir toplulukta böyle
İslâm düşmanlarını yaptıkları çok zahmetli
hücumları konuşuyormuşuz. Ben, “Bak bunlar
küfür yolunda, yanlış yolda, Allah’ın sevmediği

yolda nasıl zahmet çekiyorlar, masraf ediyorlar, nasıl topluca ter dökerek İslâm aleyhinde çalışıyorlar. Onlar bâtılda böyle çalışıyorlar, biz hakta çalışmıyoruz.” demişim, bu sözüm hacı kardeşimize tesir etmiş. “Hocam, o sözünüzü unutamıyorum.” diyor.

Yâni bâtil yolda yürüyenler, küfür ve şer cephesi, küfrü veşerri yaymak için o kadar candan çalışırken, hak yolda yürüyenler, Allah’ın sevgili kulları müslümanlar, hakkı tutmak, desteklemek için çalışmazsa, gayret göstermezse olur mu?.. Hacı baba pelte gibi, lokum gibi oturursa; delikanlı futbol topunun peşinden koşup da İslâm’la ilgilenmezse; hanım çarşı, pazar, boya, giyim, kuşamdan başka bir şey düşünmezse; bu İslâm’ın derdini kim dertlenecek, İslâm’ın hizmetlerini kim yapacak?.. Amerika mı yapacak, Amerika’dan yardım mı gelecek?.. Avrupa Topluluğu bu iş için para mı ayıracak?.. Ne yapmamız lâzım? Hepimizi İslâm için hizmet ehli olmamız lâzım, canla başla çalışmamız lâzım!..

b.Samîmî Olmak

Hadis-i şerifin devamında bir ikinci husus var:

وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَيُمْسِ نَاصِحًا لِلَّهِ

وَلِرَسُولِهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِإِمَامِهِ وَلِعَامَّةِ

الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ

(*Ve men lem yusbih ve yümsî nâsıhan li'llâhi ve li-rasûlihî ve li-kitâbihî ve li-imâmihî ve li-âmmeti'l-müslimîn, feleyse minhüm.*) Yine, şöyle şöyle yapmayanlar müslüman değildir, müslümanlardan sayılmaz diyor. Bu da çok önemli bir husus... Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

(*Men lem yusbih ve yümsî*) “Sabaha sabahladığı zaman, akşamladığı zaman, akşama eriştiği zaman, Allah’a karşı Rasûlüne karşı, Kur’an’a karşı, müslümanların önderlerine karşı, müslümanların toplumlarına karşı samîmî, muslihâne, muhlisâne duygusu olmayan; sabah akşam bu duygular içinde yatıp kalkmayan, sabahlamayan, akşamlamayan, bu kaygılarla yaşamayan, bu tasaları taşımayan insan da müslümanlardan değildir.” diye bildiriyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, bu kelimeleri biraz açıklayalım. Sabahlamak, akşamlamak bunu açıkladık, âşikâr... Buradan şu anlaşılıyor ki, sabah akşam düşünecek, sabah işine giderken düşünecek, akşam evine geldiği zaman düşünecek... Gece uykusu kaçacak, gece yarısı düşünecek, yatakta bir o tarafa, bir o tarafa dönerek düşünecek... Kendi ticarî işi sıkıntıya uğradığı zaman, nasıl uykusu kaçıp da yatakta bir o tarafa, bir o tarafa dönüp de “Ah, vah!” ediyorsa, müslümanların işi için de öyle olacak. Hem sabahleyin gündüz iş hayatında, hem akşam eve gelip de sabaha kadar evdeki zamanda...

Sabah akşam nasıl olacakmış?.. (*Nâsıhan li'llâh*) Allah’a karşı nâsıh olacakmış. *Nâsıh* ne demek?

Samîmî demek... Allah'a karşı içten duygularla bağlı olacak. Tabii bazıları, (*Ed-dînü en-nasîhatü*) hadis-i şerifinden de *nasihatı* öğüt sanıyorlar. Halbuki kul Allah'a öğüt veremez. Buradan anlaşılıyor ki, o kelime onların anladığı mânâyâ değil. (*Nâsıhan li'llâh*) demek, Allah'a karşı hâlisâne, muhlisâne duygularla, iyi kulluk bağlarıyla bağlı olmak demek. Allah'a öyle bağlı olacak.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, kendinizi bu cümlelere göre yoklayın. Yâni ben sabah, akşam Allah'a karşı bağlılık yönünden nasılım, tam mânâsıyla bağlı mıyım, Allah'a bağlılık nasıl olur?..

“—Ben Allah'a bağlıyım!..”

Senin Allah'a bağlı olduğun nereden belli?.. Ne yapınca sen Allah'a bağlı oluyorsun da, ne yaparsan Allah'tan kopmuş oluyorsun?.. Bunun üzerinde derin derin düşünmeli!.. Tabii Allah'a bağlılık demek, Allah'ın emirlerini tutmak, Allah'ın rızâsını kazanmak istemek, onun için çalışmak demek... Aksi de Allah'ın emirlerini, yasaklarını hiçe saymak, bilmemek, onları uygulamamak ve onlara karşı gelmek... Demek ki, birisi Allah'a mutî kul olmak, ötekisi Allah'a âsi kul olmak. İki ihtimal var.

Müslüman nasıl olacak?.. Sabah, akşam Allah'a karşı itaatli olacak. Emirlerini tutmak, yasaklarından kaçınmak, emirlerini ve yasaklarını mer'î hale getirmek, uyulur hale getirmek için, ailesinde, toplumunda günahların yapılmasını engellemek, sevapların

işlenmesini sağlamak hususunda çalışan olacak. Allah'a karşı bağlılığı bu...

(*Ve li-rasûlihî*) "Rasûlüne karşı da nâsîh olacak." Yâni Rasûlüne karşı hâlis, muhlis, olacak. Sen Rasûlüllah Muhammed- i Mustafa *Aleyhi's-salâtü ve's-selâm*'a karşı nasılsın?

"--Nasılım, iyiyim işte, Rasûlüllah'ı seviyorum. *Allâhümme salli alâ seyyidinâ muhammed. Muhammed aleyhi's-selâm...*"

Yetmez! Rasûlüllah'a samîmî olarak bağlı olmak ne demektir? Sünnet-i seniyyesini okumak, öğrenmek, Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerini tutmak demektir. Peygamber Efendimiz'in hayatı ortada... Yirmi üç yıllık peygamberlik hayatı var. Söylediği sözler yazılmış, râviler tarafından rivâyet edilmiş. Bunlara hadis-i şerif diyoruz. Peygamber SAS Efendimizin hadis kitapları, kütüphanelerimizin baş tacıdır. Pırıl pırıl ciltleriyle, dizi dizi, kalın kalın ciltlerle karşımızda durur, kütüphanemizde durur Rasûlüllah'ın sözleri... Ama müslümanlar okumuyor.

Halbuki o kitapların ailece okunması lâzım! Grup halinde akşamleyin, namazdan sonra, yemekten sonra, her akşam bir miktar okuma adeti olsun. Saat beş çayı adeti oluyor, akşam namazından sonra gezmeye gitme adeti oluyor. Cumartesi, pazarları tatil yapmak, kıra sefâya gitme adeti oluyor. Yaz aylarında deniz kenarlarında, yazlıkta yazlıklama âdeti oluyor. Niye keyfimize uygun adetleri koymakta yıldırım gibi atik davranıyoruz da, güzel adetler

de koymuyoruz?.. Bir de her akşam ayetlerden, hadislerden bir miktar okuma adeti koysak... Cumartesi, pazarları vaaza gitmek, kitapları dinlemek adeti koysak kendimize... “Yazın Kur’an için, dinimiz için şu kadar çalışacağım!” diye bir çalışma adeti koysak. Bağlılık öyle olur işte. Rasûlüne karşı samîmî bağlılığı böylece izah ettik.

(*Ve li-kitâbihî*) “Allah’ın kitabına karşı bağlılık...”

“--Allah’ın kitabına bağlıyım. Kur’an-ı Kerim’i öpüyorum başıma koyuyorum, önce ağzıma dudaklarıma, ondan sonra alnıma değdiriyorum; tamam... Bir de kalbimin üstüne koyuyorum, bir de iki elimle sarılıyorum, Kur’an-ı Kerim’i çok seviyorum.”

Olmaz!.. Kur’an-ı Kerim’in cildini mi seviyorsun, yıldızını mı seviyorsun, meşinini mi seviyorsun, nakışını mı seviyorsun, yâni sen nesini seviyorsun?.. İçindeki anlamları anlayacaksın. Kur’an-ı Kerim bu şekilde baskılı olmadığı zaman, hattâ yazıya bile geçirilmediği zaman, hafızların, sahabe-i kiramın ezberinde olduğu zamanı düşün!.. Develerin kürek kemikleri üzerine, tahtaların üzerine yazdıkları zamanı düşün. Yâni mühim olan cildin güzelliği değil. İçindeki ahkâmın, Allah’ın emirlerinin güzelliği, onu öğreneceksin.

Kur’an ne demiş?..

“—Bilmiyorum!”

E niye okumuyorsun? Kur'an-ı Kerim'i oku, okuduktan sonra da uygula!.. Kur'an-ı Kerim "İçki içmeyin!" diyor, "Faiz yemeyin!" diyor, "Harama bakmayın!" diyor, "Gıybet etmeyin!" diyor, "Zekât verin!" diyor, "Namaz kılın!" diyor... Yâni ağır mı geliyor, "Okuduğum zaman sorumluluk altına gireceğim." diye mi korkuyorsun?..

"--Yok, korkmam hocam. Kur'an-ı Kerim'i severim, Allah'ı daseverim, Rasûlüllah'ı da severim. Ne emri varsa tutmağa da hazırım."

Tamam, zaten hakîkî müslümanlığın vazgeçilmez şekli, şartı bu. O halde Allah'ın kitabını okuyacaksın!..

Muhterem kardeşlerim! Amerikalılardan, Avrupalılardan okuyanlar var; Kur'an-ı Kerim'i okuyor, müslüman oluyor. Sen de oku!.. Türkiye'de bir sürü aydın insan var, kolejlerden mezun; Avusturya Lisesi'ni bitirmiş, Almanca eğitim yapan İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirmiş, Robert Koleji'ni bitirmiş, falanca Galatasaray Lisesi'ni bitirmiş... Fransızca eğitimi, Almanca eğitimi, İngilizce eğitimi... Amerikan kolejleri, Tarsus'ta, Kayseri'de... vs. Bir çok tahsiller yapmışlar. Amma Kur'an-ı Kerim okumasını bilmez ve Kur'an-ı Kerim'i hiç okumamış... İslâm ülkesinde yetişmiş, babası, dedesi müslüman; Kur'an'ı hiç bilmiyor.

Bak, Amerikalı zenci okuyor, müslüman oluyor; Amerikalı senatör okuyor, müslüman oluyor; Amerikalı gazeteci okuyor, müslüman oluyor; Amerikalı siyasetçi, elçi, konsolos okuyor, müslüman oluyor... Sen de oku! Bu Allah'ın

kitabı... Papaz okuyor, tir tir titriyor, müslüman oluyor; piskopos okuyor, müslüman oluyor... Tarih boyunca olmuş, halen de oluyor.

Hayat için, dünya ve ahiret için bu kadar önemli bir kitabı okumuyorsun; senin Kur'an-ı Kerim'e samîmî bağlılığın, Allah'ın kitabına karşı hâlis muhlis durumda olman nasıl olacak?.. Ahkâmını okuyacaksın ve uygulayacaksın! Aziz ve sevgili kardeşim, başka çaresi yok!..

(*Ve li-imâmihi*) "Allah'ın imamına karşı samîmî olacak." İmam sözü, bugün Türkiye'de artık saygınlığını kaybetmiş. İmam deyince, dudak büker, ayağa kalkmaz, saygı duymaz. Ama farz edelim, profesör derse veyahut gazeteci derse, bazı meslekler böyle saygın, saygı topluyor. Konsolos derse, veyahut doktor, mühendis filân derse, veyahut müsteşar, bir yerin genel müdürü derse, herkes ayağa kalkıyor. Ama, "İmam mı, haa..." dudak kıvrıyor, önemsemiyor.

Arapça'da *imam*, önder demek. Meselâ, müslüman devletinin başkanının sıfatı nedir?.. *İmâmü'l-müslimîn*, müslümanların imamı, yâni önderi demek. *Emîrü'l-mü'minîn*, mü'minlerin komutanı, yâni emir ve komuta kendisinde olan yüksek kişisi demek. İmam bu.

(*Nâsıhan li'llâhi*) "Allah'a karşı hâlis, muhlis olacak. (*Ve li-rasûlihî*) *Rasûlihî*'nin sonundaki *hî* zamiri, lafza-i celâle gidiyor.

Yâni, (*rasûlü'llâh*) demek, Allah'ın Rasûlüne karşı samîmî olacak. (*Ve li-kitâbihî*) *Kitab* kelimesinin sonundaki *hî*, Allah'a gidiyor,

(*ve li-kitabi'llâh*) demek; Allah'ın kitabına karşı samîmî olacak. (*Ve li- imâmihi*) Allah'ın imamına, salâhiyetli kıldığı müslümanların önderine karşı samîmiyetli olacak.” Tabii Allah'ın imamı, imâmu'llah, yani imâmü'l-müslimin, müslümanların önderi. Bu oyuncak değildir, bu çok önemli bir mevkidir, çok önemli bir sıfattır.

Eskiden Osmanlı Devleti padişahları, hilâfeti almışlar. Müslümanların halifesi olduğu için, İstiklâl Harbi'nde Hindistan'daki, Pakistan'daki müslümanlar imama yardım olsun diye, imâmü'l-müslimîne yardım olsun, halife-i müslimîne yardım olsun diye, Rusya üzerinden tenekelerle altın göndermişler. O paralar İş Bankası'na sermâye yapılmış. O cihada yardım olarak gönderilen paralarla, Türk Tarih Kurumu kurulmuş, Türk Dil Kurumu kurulmuş, İş Bankası kurulmuş. Onlar aslında o kardeşlerimizin Türkiye'deki cihada yardım için gönderdiği paralar... Bu paraların bir partiye gitmemesi lâzım, Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmesi lâzım; çünkü dinî amaçlarla gönderilmiş.

Tabii siyasîler bunu takip etsinler, bunu, açıklasınlar. Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmesi lâzım!.. Bir siyasî partiye verilmesi haksızlık olur, çünkü siyasî partilerin hepsi eşittir. Eskiden de olsa, eski Halk Partisi'nin de hakkı değildi, o bir partidir. Aslında doğrudan doğruya devletin malı, devlete dinî amaçla verildiği için devlette kalması lâzım!.. Tabii ilgililer bu meseleyi ayrıca takip etsin.

Ama burada mühim olan, müslümanların imamı diye Hindistan'daki müslümanların, gelip bize yardım etmeleri... Meselâ, şimdi biz Libya deyince pek hoşlanmayız. Libya'daki bir çok kimse İstiklâl Harbi'de gelmiş, bizimle aynı cephede düşmanlara karşı çarpışmış. Bunları bilse saygı duyacak. "Haa, bu Libyalı kardeşlerim, benim kara günümde yardımına gelmiş." diyecek. Amerika istemiyor, Avrupa istemiyor diye, Libya'ya kötü bakmayacak. Evet yönetimi bizim için üzücü şeyler söylemiş olabilir, ama halkı İstiklâl Harbi'nde bize yardım etmiş. Bizim bir eyaletimiz, vilayetimiz olarak bize bağlı bulunmuş. Demek ki, kardeşlik duygularıyla hareket etmiş.

İşte müslümanların önderi, imâmü'l-müslimin, yâni Allah'ın müslümanların başına tâyin ettiği kişi... Tabii bu kalkmış. Meselâ, "Hilâfeti ne yapalım?" diye düşünmüşler, "Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i mâneviyyesine verelim!" demişler. Hukukçuların hukuk tarihinde söylediği şeyler...

Ama bir de, müslümanların fiilen sözünü dinlediği mürşid-i kâmiller var, evliyâullah var. Onlar Allah'ın emirlerini kullarına bildiriyorlar. "Şöyle yapın sevaptır, böyle yapmayın günahdır." diye Allah'ın emirlerini söylüyorlar. Asıl önderler de onlar sayıldığı için, tarih boyunca evliyâullahı sultan demişler. *Hacı Bayram Sultan* demişler, *Emir Sultan* demişler, *Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hüdâvendigâr* demişler. *Hüdâvendigâr* da sultan demek... *Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî* demişler. *Hünkâr*, hükümdar demek... Yâni,

bütün bunlar maneviyât aleminin sultanları diye, onlara önem vermişler. Padişahlar da gelmiş onların elini öpmüş, sözünü dinlemiş.

Büyükler:

“—Evlâdım zulmetme, hizmet et, halka hizmet çok sevaptır.” demişler.

Padişahlar da:

“—Baş üstüne efendim, hay hay efendim, olur efendim, hizmet edelim efendim!” demişler.

Bir keresinde Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî KS Efendimiz’in huzuruna bir komutan gelmiş. Ama adam çok zâlimmiş. Mevlâna Hazretleri, ne “Hoş geldin!” demiş, ne yüzüne bakmış, ne hal hatır sormuş, kaşlarını çatmış durmuş. Karşısındaki adam sıkılmış, terlemiş, utanmış vs. vs. Tabii Mevlâna Hazretleri’nin de heybeti var, kimseden korkusu yok... Allah adamı çünkü... Allah’ın imamı sıfatına layık insan, müslümanların mâneviyât sultanı, önderi... Susmuş.

Komutan en sonunda ıkına sıkına demiş ki:

“—Efendim, bu kadar oturdum, bana bir nasihat etseniz.”

“—Evlâdım ben sana ne diyeyim?.. Seni Rahman yarattı, sen şeytana hizmet ediyorsun! Seni halka hizmetle görevlendirdi, sen halka eziyet ediyorsun!” demiş.

Ona ağır sözler söylemiş, epeyce nasihat etmiş. Adam hüngür, hüngür ağlamış. İşte bak, mânevî sultanlar böyle olur.

Demek ki, o manevî âlemin sultanlarına da sevgili, saygılı, hürmetkâr olmak lâzım! Bizim bu geçtiğimiz Ramazan ayında yaptıkları gibi, ver yansın tasavvufa, tasavvuf büyüklerine, evliyâullahâ çatmamak lâzım, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Sonuncu kelimesi: *(Ve li-âmmeti'l-müslimîn)*
“Müslümanların àmmesine, yâni tümüne, hepsine karşı, hàlis, muhlis niyetlerle bağımlı olacak, müslümanlara iyilik etmek niyetinde olacak.”

Bu çok önemli...

Ben bizim yöneticilere bakıyorum, halka bakışlarına bakıyorum; onların nazarında halk sinek gibi... Sinek kadar değer vermiyorlar. Halbuki halkın içinde àrifler var, alimler var, profesörler var, bilginler var, tepeden bakandan kat kat kıymetli kimseler var...

Olmaz ki, müslümanların topunu sevmek lâzım! Genciyle, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle, fakiriyle, zenginiyle, büyüğüyle, küçüğüyle, zayıfıyla, güçlüsüyle, akıllısıyla, akli az saf olanıyla, hepsiyle ilgilenmek lâzım, hepsine karşı iyi duygular beslemek lâzım!..

Tepeden bakmakla, kibirle olmaz! Hizmet duygusu olmadan olmaz, aziz ve sevgili kardeşlerim! Nitekim olmadığını da Peygamber Efendimiz ifade buyuruyor: *(Feleyse minhüm)*

“Onlardan, müslümanlardan sayılmaz.” diyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Onun için hadis-i şerifin başına dönerek, bir kere daha özetlemiş olmak için söyleyelim:

“—Müslümanların işleriyle dertlenmeyen, işleriyle ilgilenmeyen, müslümanlardan değildir. Allah’a karşı, Allah’ın Rasûlüne karşı, Allah’ın kitabına karşı, Allah’ın kulları arasında vazifelendirdiği önderlere karşı ve bütün müslümanlara karşı hâlis, muhlis niyetli olmayan bir kimse; onlara candan hizmet etmek, güzel hizmetler yapmak düşüncesinde olmayan kimse müslümanlardan değildir.” buyuruyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi kabul ettiği güzel müslümanlığı anlayıp, uygulayan güzel müslümanlardan eylesin... Yoksa kendi kendimize, kendimizi müslüman sayıp da, aslında Allah tarafından, Rasûlüllah tarafından müslüman sayılmama durumuna düşmek çok acı olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hiç birimizi o duruma düşürmesin...

Kur’an-ı Kerim’i seven, Allah’ın emirlerini, yasaklarını seven, müslümanları seven, müslümanların mânevî yöneticilerini seven, Kur’an-ı Kerim’i seven, Kur’an-ı Kerim’e hizmet etmek isteyen, Kur’an-ı Kerim’in okunmasını, tanınmasını, anlaşılmasını sağlamağa çalışan has müslümanlardan eylesin...

Hem dünyada hem ahirette, çok hayırlar yapmamızı; öldükten sonra da böylece çok sevapları kazanmaya devam etmemizi, Allah cümlemize nâsib eylesin...

Cümlemizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Peygamber Efendimiz'e Firdevs-i A'lâ'da komşu eylesin...

İki cihanda saadete erdirsin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

08. 1997 - Hamburg / ALMANYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

